

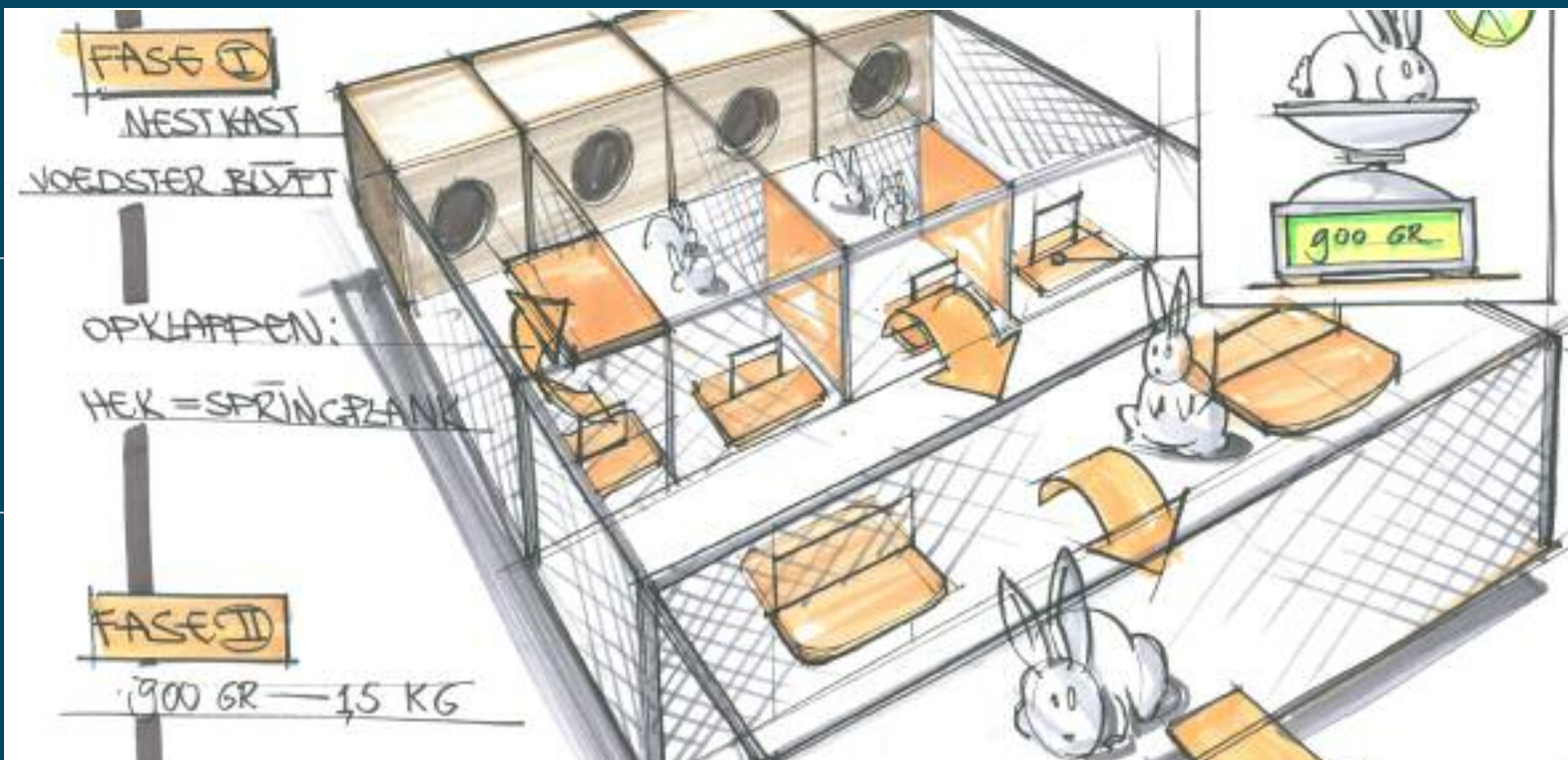

WAGENINGENUR

For quality of life

nieuwe vormen van groepshuisvesting voor voedsters: ontwerpen en de visie van stakeholders

Verantwoorde Veehouderij

inleiding

Het netwerk Innovatieve Konijnenhouderij en haar activiteiten

Deze brochure gaat over een aantal activiteiten die het netwerk Innovatieve Konijnenhouderij in 2004 en 2005 heeft uitgevoerd. Deze activiteiten werden gefinancierd door het onderzoeksprogramma Verantwoorde Veehouderij (www.verantwoordeveehouderij.nl). Dankzij dit onderzoeksprogramma werd een groot aantal netwerken uit de veehouderij in staat gesteld om met behulp van financiering van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit te werken aan meer duurzame vormen van veehouderij.

Het netwerk Innovatieve Konijnenhouderij had als doelstelling om te werken aan knelpunten op het gebied van dierenwelzijn, en specifiek aan het verbeteren van het welzijn van voedsters. Het netwerk heeft zich vooral beziggehouden met de mogelijkheden en onmogelijkheden van groepshuisvesting voor voedsters. Zo is er een economische studie gedaan naar de kosten van groepshuisvesting en is er gewerkt aan een methodiek om arbeidsinput op een bedrijf te meten. Deze brochure gaat specifiek in op twee activiteiten van het netwerk waarbij de konijnenhouderij sectorbreed werd betrokken: het ontwerpen van huisvestingssystemen voor voedsters die voldoen aan een aantal eisen op het gebied van economie, arbeid en welzijn, en een discussie met belanghebbenden over de mogelijkheden, onmogelijkheden en consequenties van een meer welzijnsvriendelijke houderij van voedsters.

Doel van deze brochure

De NOK wil graag met haar leden in discussie gaan over de (on)mogelijkheden van groepshuisvesting voor voedsters, maar bovenal in discussie gaan over hoe we huisvestingssystemen verder kunnen ontwikkelen. De NOK zal dat doen via bijeenkomsten van studieclubs. Twee producten van het netwerk, de ontwerpen voor hoksystemen en de visie van belanghebbenden (stakeholders), zijn aanknopingspunten om als sector te kijken naar de toekomstmogelijkheden en staan daarom in deze brochure vermeld, en worden gebruikt als handleiding bij de discussie. De resultaten van de discussiesessies worden door de NOK vastgelegd, weer naar de sector gecommuniceerd en gebruikt bij de visie vorming van de NOK.

Meer informatie

Meer informatie over de activiteiten van het netwerk Innovatieve Konijnenhouderij kan worden verkregen bij het secretariaat van de NOK, Irma van Kreij (noksecretariaat@hetnet.nl, 0478-511 401) of bij Frans Hurkmans, voorzitter van het netwerk (den.ekker@worldonline.nl).

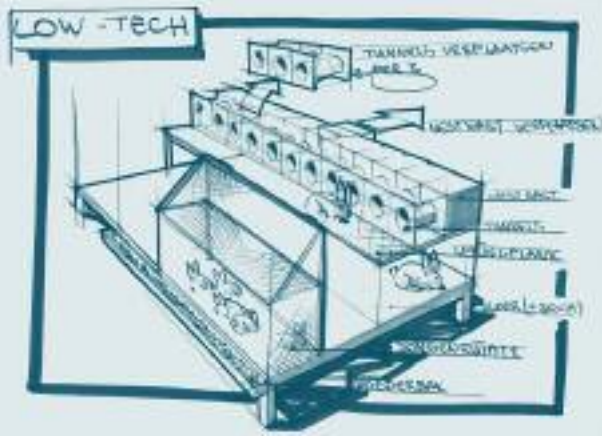
creatief ontwerpen

Creatief ontwerpen

In twee workshops is het netwerk Innovatieve Konijnenhouderij samen met konijnenhouders en andere ketenpartijen aan de slag gegaan om ideeën om te zetten in ontwerpen om voedsters in groepen te kunnen huisvesten. Momenteel wordt door de Animal Sciences Group onderzoek uitgevoerd naar een concept hok voor groepshuisvesting, maar dit groepshok kent een aantal knelpunten op (arbeids)technisch gebied en economisch rendement. Deze knelpunten zijn juist gebruikt om in een tweetal ontwerpssessies te komen tot geheel nieuwe ontwerpen voor een groepshuisvestingssysteem. Tenaars waren aanwezig om de ideeën die naar voren kwamen direct om te zetten in concrete ontwerpen en gedachten te visualiseren. Op de volgende pagina's vindt u de ontwerpen met de belangrijkste kenmerken van de systemen.

'Ontwerpen op basis van wensen, mogelijkheden en knelpunten'

Ontwerp 1: Low-tech, lage kosten groepshuisvestingssysteem

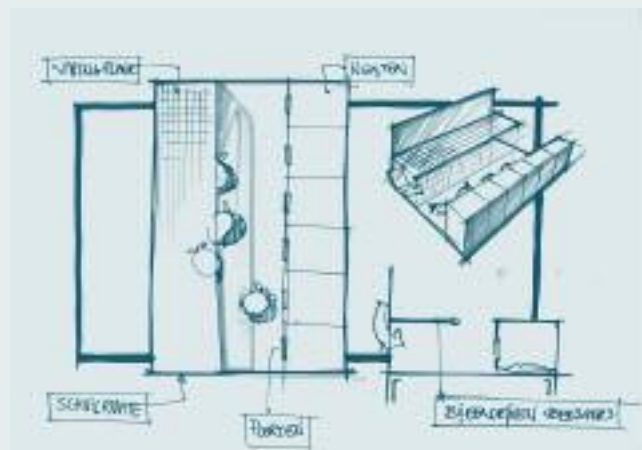
Systeemkenmerken:

- nestkasten aan één zijde van het groepshok
- nestkasten kunnen per drie stuks worden verplaatst
- d.m.v. een lade onder de nestkasten kunnen de jongen worden verzameld
- jongenruimte
- ruwvoerbak
- opspringplank

Ontwerp 2: High-tech groepshuisvestingssysteem

Systeemkenmerken:

- nestkasten aan één zijde van het hok
- aan de overkant van de nesten een schuilruimte en opspringplank
- de opspringplank kan worden gebruikt om de voedsters bij een te drijven zodat de dieren gemakkelijk kunnen worden gevangen

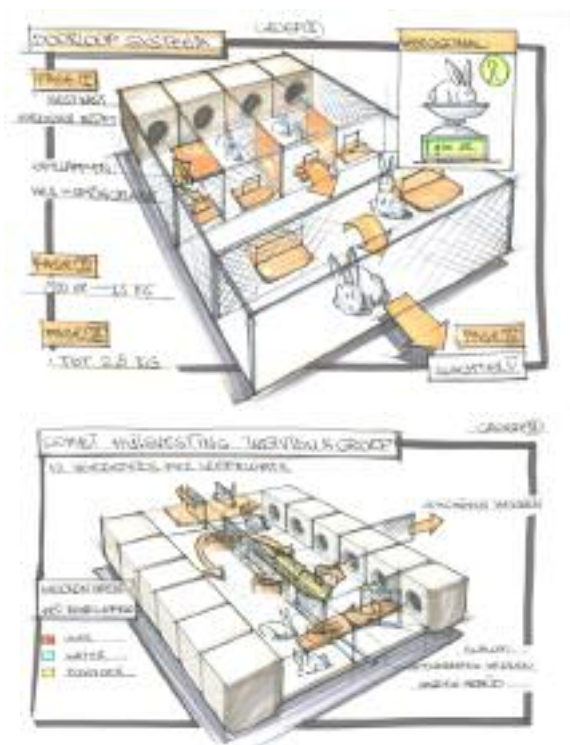
nieuwe vormen van groepshuisve

ontwerp

Ontwerp 3: het 'doorloopsysteem'

Systeemkenmerken:

- voedsters werpen jongen in individuele huisvesting
- na ongeveer 18 dagen worden de scheidingen tussen de hokken opgeklapt, deze worden opspringplank, en komen de voedsters in groepshuisvesting
- vanaf 900 gram worden de jongen automatisch gespeend en worden ze in groepen van vleeskonijnen gehuisvest
- na het bereiken van een gewicht van 1.5 kg krijgen de vleeskonijnen meer ruimte ter beschikking
- automatisch weegsysteem voor ruimte vergroting

Ontwerp 5: Combi huisvesting

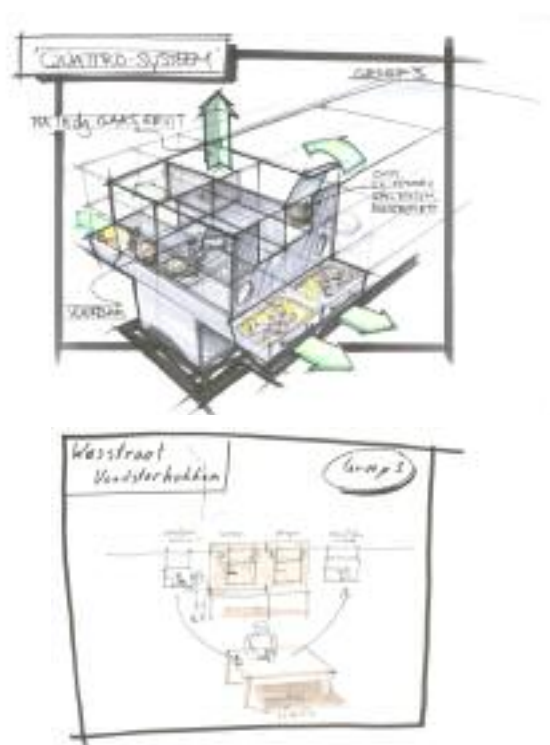
Systeemkenmerken:

- voedsters werpen in individuele huisvesting
- na ongeveer 18 dagen worden de hokafscheidingen weggehaald, deze worden nu opspringplank en schuilruimte, en komen de voedsters en jongen in de groep te zitten
- maar liefst 12 voedsters in dit systeem, dus meer leefruimte dan in het huidige ontwerp van groepshuisvesting
- troggen voor ruwvoer zijn aanwezig

Ontwerp 4: Quattro systeem

Systeemkenmerken:

- de voedster werpt in individuele huisvesting
- na 18 dagen gaan de hokafscheidingen weg, en komen de voedsters en jongen in een groep
- de nestkasten hebben uitschuifbare lades zodat de jongen gemakkelijk kunnen worden gecontroleerd
- de konijnen zijn gechipt, waarbij iedere chip informatie bevat over de historie, handelingen die zijn verricht etc.

Ontwerp 5: Combi huisvesting

Systeemkenmerken:

- arbeidstechnische optimalisatie van de huidige kooihuisvesting voor voedsters
- hokken worden automatisch gereinigd
- hokken worden via een rail in de wasstraat gebracht
- tijdens reinigen heeft de konijnenhouder tijd om handelingen aan de voedsters te verrichten (selectie, controleren)

sting voor voedsters

visie van stakeholders op innovatieproces

Kort verslag van een discussiemiddag

Op 29 juni 2005 heeft een aantal belanghebbenden op uitnodiging van het netwerk Innovatieve Konijnenhouderij gediscussieerd over nieuwe vormen van groepshuisvesting van voedsters en de toekomstmogelijkheden voor de konijnenhouderij.

Aanwezig waren de konijnenhouders van het netwerk en vertegenwoordigers van de retail, Dierenbescherming, Ministerie van LNV, Productschappen, financiers, slachterijen en het onderzoek.

Onder leiding van een procesbegeleider zijn een aantal belangrijke vragen vanuit de konijnenhouders voorgelegd aan de stakeholders, en andersom. Het was een levendige en positieve discussie waar de stakeholders duidelijk aangaven hoe ze tegen bepaalde zaken aankijken. Aan het eind van de bijeenkomst was het duidelijk wat de stakeholders verwachten van de sector, maar ook wat de sector van de stakeholders kan verwachten (zoals meedenken, meefinancieren).

De mening van de Dierenbescherming over de nieuwe ontwerpen, als één van de belangrijkste maatschappelijke organisaties voor de sector, was erg belangrijk. De Dierenbescherming gaf aan het zeer positief te vinden dat de sector bezig is om aan een welzijnsvriendelijker huisvestingssysteem voor voed-

sters te werken. Het ideaalbeeld voor de Dierenbescherming blijft volledige groepshuisvesting, maar de Dierenbescherming kijkt positief tegen de nieuwe ontwerpen aan die een combinatie zijn van groepshuisvesting en individuele huisvesting. Als tussenoplossing zijn deze ontwerpen voor de Dierenbescherming zeker bespreekbaar. Er leven nog wel een aantal vragen maar die zullen door middel van toekomstig onderzoek moeten worden beantwoord. De Dierenbescherming wil dan ook nauw betrokken blijven bij het vervolgtraject.

Ook de andere stakeholders hadden adviezen voor de sector.

Aan het einde van de middag ging het netwerk dan ook met de volgende opdrachten naar huis:

1. Er is een grote behoefte aan meer technisch onderzoek voor het doorontwikkelen van de nieuwe systeemontwerpen, zowel voor de volledige groepshuisvesting als voor de combinatie van individuele en groepshuisvesting;
2. Ga als sector eens goed kijken naar de huidige afzetstructuren en de communicatie in de keten, er is behoefte aan een betere afstemming tussen ketenpartijen;
3. Ontwikkel een visie voor de toekomst.

Frans Hurkmans, voorzitter van de NOK, over de stakeholdersdiscussiemiddag:

'In de konijnenhouderij is het noodzakelijk om vernieuwing te krijgen. Dit heeft vooral te maken met de manier van de huisvesting; er komt steeds meer weerstand vanuit onze samenleving. Het welzijn van onze dieren moet verbeteren. Dat kunnen we bewerkstelligen door het ontwerpen van nieuwe houderijsystemen. Op de stakeholdersmiddag komen er ideeën boven die normaal in het bedrijf nooit bedacht worden. En wat nog belangrijker is: deze ideeën blijven niet alleen daar, maar de discussie wordt bijna sector breed gevoerd. Zo wordt meteen meegenomen of nieuwe systemen ook economisch haalbaar zijn en of wij daarmee de concurrentie aan kunnen met andere landen. Daarvoor is ook onderzoek nodig wat kan volgen op deze nieuwe ideeën.'

Netwerk Innovatieve Konijnenhouderij:

Frans Hurkmans (voorzitter)
Irma van Kreijl
Nico Dijkshoorn
Henk Oonk
Henk Holierhoek
Arjan Verbeek
Sjef Lavrijssen
Herman Veurink
Ingrid de Jong (Animal Sciences Group)

informatie

Bezoekadres:
Animal Sciences Group - Wageningen UR
Edelhertweg 15
8219 PH Lelystad

Postadres:
Postbus 65
8200 AB Lelystad

Website: www.verantwoordeveehouderij.nl
Tel.: 02320 - 238 238

colofon

tekst: Ingrid de Jong en Bastiaan Meerburg
ontwerpen en cartoons: www.visueeldenken.com en Jasper van Ruth
vormgeving: Communicatie Service Centrum